

ОПРИЛЮДНЕННЯ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ ПЕРЕД СТЕЙКХОЛДЕРАМИ ЯК ПЕРЕДУМОВА ПІДВИЩЕННЯ КОРПОРАТИВНОЇ СОЦІАЛЬНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ БІЗНЕСУ¹

Ю.В. Чортюк, к.е.н., доц.
І.О. Макаренко, к.е.н., доц.,
Ю.С. Серпенінова, к.е.н., доц.
Сумський державний університет,
м. Суми

Система європейського законодавства щодо розкриття інформації перед стейкхолдерами у відповідь на глобалізаційні посткризові виклики у останні роки зазнала суттєвих змін. Зокрема було прийнято ряд ключових документів: Директиву 2013/34/ЄС щодо річної звітності, консолідованої звітності та пов'язаних звітів компаній [1], Директиву 2014/95/ЄС щодо розкриття нефінансової та диверсифікованої інформації окремими великими компаніями і групами [2].

Необхідність імплементації вказаних Директив у національному обліковому регулюванні державних підприємств обумовлена не лише зобов'язаннями, взятими Україною в межах Угоди про асоціацію (2014) в частині реформування обліку, аудиту, управління державними підприємствами, але й з огляду на неефективну діяльність та непрозорість цих компаній. Більше того, непрозорість цих компаній не дозволяє використовувати їх потенціал як рушійну силу для здійснення структурних перетворень в економіці.

З метою підвищення прозорості та конкурентоспроможності державних підприємств та виконання Стратегії реформи управління державною власністю Міністерство економічного розвитку і торгівлі України рекомендує державним компаніям розкривати (з урахуванням Методичних рекомендацій щодо забезпечення прозорості і діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки, затверджених наказом Міністерства економічного розвитку і торгівлі України № 116 від 11.02.2015 р.) [3] такі категорії інформації: цілі і завдання компанії; результати фінансово-господарської діяльності (ліквідність, прибутковість, ефективність використання майна та їх зміни протягом 3 років; нарахування і перерахування до бюджету відповідно до законодавства дивідендів, чистого прибутку); результати діяльності; інформацію стосовно закупівель та інвестицій; середньомісячна заробітна плата працівників, в т.ч. і керівництва, заборгованість із заробітної плати тощо.

Відповідно до Закону України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо управління об'єктами державної та комунальної власності», який вступив в силу 25 червня 2016, державні унітарні компанії відтепер зобов'язані оприлюднювати серед іншого фінансову звітність та висновок незалежних зовнішніх аудиторів до 30 квітня.

Центром «Розвиток корпоративної соціальної відповідальності» у 2014-2015 рр. міжнародною компанією Beyond Business (Ізраїль) [4] за спільною методикою Transparency International «Прозорість в корпоративній звітності: оцінка міжнародних компаній країн, що розвиваються» було розраховано індекс прозорості державних компаній України та досліджено прозорість найбільших державних та приватних компаній України. За результатами дослідження рівень прозорості українських державних компаній становить 21,2

¹ Матеріал підготовлено в рамках НДР «Корпоративна соціально-екологічна відповідальність для сталого розвитку: партнерство стейкхолдерів реального, фінансового та державного секторів економіки» № державної реєстрації 0117U003933

балів з 100 можливих, при цьому близько половини компаній (26 з 60) мають вищий, ніж середній рівень розкриття інформації з корпоративної соціальної відповідальності (КСВ) і більше, ніж половина компаній (35) мають достатньо низький рівень розкриття головних аспектів КСВ – вони набрали нижчий, ніж середній бал.

У дослідженні прозорості приватних і зокрема державних компаній, проведеного у 2017 р. Transparency International Україна з метою оцінки впровадження політики відповідності нормам у найбільших компаніях країни взяли участь 50 приватних українських компаній та холдингів, що були представлені у рейтингу «Найбільші бізнеси України» журналу Forbes у 2015 році, та 50 державних українських компаній зі списку «100 найбільших державних підприємств України за 6 місяців 2015 року», що оприлюднило Міністерство економічного розвитку і торгівлі на своєму сайті.

Загальним висновком з проведеного дослідження є доволі низький рівень прозорості приватних і державних компаній у частині розкриття антикорупційних програм, етичних кодексів, комлаєнс-політик (політик відповідності нормативним актами національного та наднаціонального рівня), корпоративної звітності та country-by-country reporting (звітності за платежами на користь урядів різних країн).

Серед основних напрямів підвищення прозорості державних компаній України та їх підзвітності перед стейкхолдерами необхідно навести такі:

- просування ініціатив зі складання нефінансової звітності (звіту керівництва, звіту з корпоративного управління, звіту з платежів на користь уряду), розробка методології формування індикаторів сталого розвитку, процедур їх верифікації аудиторами в рамках побудови стратегії КСВ у державному секторі;
- посилення вимог щодо якості і достовірності фінансової звітності державних компаній як СЗК та її обов'язкового аудиту, розкриття інформації щодо взаємодії зі стейкхолдерами;
- впровадження індикаторів нефінансової звітності та стратегії комунікації зі стейкхолдерами у розкриття інформації державними компаніями відповідно до стандартів Глобальної ініціативи зі звітності.

Література:

1. Directive 2013/34/EU of the European Parliament and of the Council of 26 June 2013 [Electronic resource]. – Accessed mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/ALL/?uri=CELEX:32013L0034>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 08.05.2018 р.)
2. Directive 2014/95/EU of the European Parliament and of the Council of 22 October 2014 [Electronic resource]. – Accessed mode: <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=CELEX:32014L0095>. – Заголовок з екрану. (Актуально на 08.05.2018 р.)
3. Наказ Мінекономрозвитку від 11.02.2015 №116 "Про затвердження Методичних рекомендацій щодо забезпечення прозорості діяльності суб'єктів господарювання державного сектору економіки" [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <http://www.me.gov.ua/Documents/Detail?lang=uk-UA&id=03a54309-5c16-447f-af0f-661331c37ecb&title=NakazMinekonomrozvitkuVid11-02-2015-116-proZatverdzhenniaMetodichnikhRekomendatsiiSchodoZabezpechenniaProzorostiDiiialnostiSubktivGospodariuvanniaDerzhavnogoSektoruEkonomiki-> (Актуально на 08.05.2018 р.)
4. Войціцький Ю., Якимчук Д. Прозорість корпоративної звітності: оцінка найбільших приватних і державних компаній України [Електронний ресурс] / Ю. Войціцький, Д. Якимчук. – Режим доступу до ресурсу: https://ti-ukraine.org/wp-content/uploads/2017/02/ti_rating_ukr_final_web.pdf. (Актуально на 08.05.2018 р.)

Чорток, Ю.В. Оприлюднення фінансової звітності перед стейкхолдерами як передумова підвищення корпоративної соціально-екологічної відповідальності бізнесу [Текст] / Ю.В. Чорток, Ю.С. Серпенінова, І.О. Макаренко // Обліково-аналітичне забезпечення інноваційної трансформації економіки України: матеріали XII Всеукраїнської науково-практичної конференції (31 травня -1 червня 2018 р.). - Одеса, Богдаренко М.О., 2018. - С. 93-94.